LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL STEPINĖS PIEVOS TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE 2026–2035 METŲ ATKŪRIMO IR IŠSAUGOJIMO VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO

2026 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 28 straipsnio 10 dalimi ir Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. D1-180 „Dėl Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 26 punktu:

1. T v i r t i n u Stepinės pievos Trakų istoriniame nacionaliniame parke 2026–2035 metų atkūrimo ir išsaugojimo veiksmų planą (pridedama).

2. P a v e d u Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai organizuoti šio įsakymo 1 punktu patvirtinto veiksmų plano įgyvendinimą.

3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas ir šio įsakymo 1 punktu patvirtintas veiksmų planas skelbiami Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos interneto svetainėse bei Biologinės įvairovės informacinėje sistemoje.

Kultūros ministras Lukas Alsys

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2026 m. d. įsakymu Nr.

STEPINĖS PIEVOS TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE 2026 – 2035 METŲ ATKŪRIMO IR IŠSAUGOJIMO VEIKSMŲ PLANAS

I. ĮVADINĖ DALIS

Stepinės pievos Trakų istoriniame nacionaliniame parke atkūrimo ir išsaugojimo veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas) parengtas vadovaujantis Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. D1-180 „Dėl saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas).

Pagal Aprašo 10 punktą: „10. Veiksmų plano tikslas – nustatyti teritorijos ar jos dalies priemones lokalioms, konkrečioms apsaugos problemoms spręsti, apibrėžiant konkretų plano įgyvendinimo laikotarpį, nurodant atsakingus vykdytojus, numatant galimus finansavimo šaltinius ir kitas svarbias sąlygas“.

Šio veiksmų plano rengimo tikslas – atkurti ir išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralią buveinę *6210 Stepinės pievos* Trakų istorinio nacionalinio parko dalyje, 6,18 ha plote. Veiksmų plano teritorijos plotas sutampa su inventorizuotos stepinės pievos plotu, taip pat įvertintos galimybės sudaryti sąlygas susiformuoti didesniems buveinės plotams – tuo tikslu bus rengiami veiksmų planai į šiaurę ir vakarus nuo stepinės pievos plytinčioms teritorijoms.

Šis dokumentas atitinka tris Apraše numatytas sritis:

1. Gamtos vertybių apsauga – atkurta ir išsaugota Europos Bendrijos svarbos buveinė su saugomomis augalų rūšimis;

2. Kraštovaizdžio apsauga – atkurtas saugomos teritorijos agrarinis miškingas kraštovaizdis, kuriame vaizdingai kaitaliojasi žemės ūkio naudmenos (pievos, ganyklos) ir miškai.

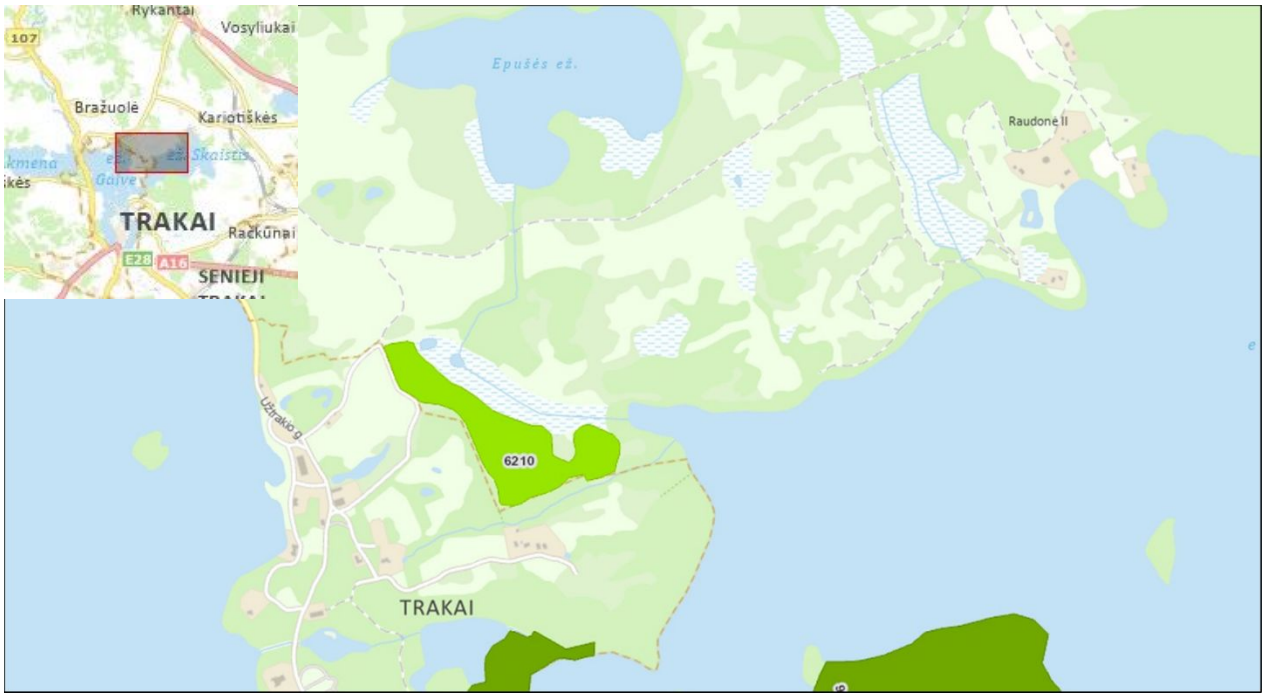
3. Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga – atkuriama tradicinė dvaro žemėnaudos dalis (šiuo metu vykdomo Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijos planavimo proceso metu numatyta pievos plotą įjungti į būsimo Užutrakio kraštovaizdžio draustinio teritoriją). Atkurta pieva su joje ganomais gyvuliais galėtų tapti nauju dvaro sodybos pažintiniu-edukaciniu aspektu ir prisidėti prie kultūros objekto įveiklinimo.

I.1. Teritorijos padėtis, jos ribos ir užimamas plotas

Teritorija, kuriai parengtas Stepinės pievos Trakų istoriniame nacionaliniame parke atkūrimo ir išsaugojimo veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas) apima Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos gamtinę buveinę – *6210 Stepinė pieva*, kuri užima 6,18 ha plotą, plyti pietrytinėje Lietuvos dalyje, Trakų rajono savivaldybėje, Trakų seniūnijoje. Artimiausios gyvenamos vietovės – Trakai (Užtrakio gatvė), Totoriškių ir Raudonės II kaimai. Pieva patenka į valstybės saugomą teritoriją – Trakų istorinį nacionalinį parką, ir yra šiaurinėje jo dalyje (1 pav.).

Teritorijos centro taško koordinatės LKS 94 sistemoje: X 6059148.47; Y 561374.30

Pieva užima 6,18 ha plotą, ištįsusį rytų-vakarų kryptimi. Pietinis ploto pakraštys ribojasi su Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinio šiaurine riba.

1 pav. Teritorijos, kurios ribos sutampa su tvarkomo ploto ribomis, padėtis Trakų regione (6210 – Stepinė pieva Trakų istoriniame nacionaliniame parke).

Šaltinis: Žemėlapis, EB svarbos natūralios buveinės 2011–2014 m. (išskirtos pagal tipus) | © www.geoportal.lt/copyright

I.2. Teritorijos teisinis statusas ir svarba

Teritorija, kuriai rengtas šis veiksmų planas (toliau – Teritorija), patenka į valstybės saugomą teritoriją – Trakų istorinį nacionalinį parką (toliau – TINP), įsteigtą 1991-04-23 Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimu Nr. I-1244 „Dėl Dzūkijos, Kuršių nerijos, Žemaitijos nacionalinių parkų, Trakų istorinio nacionalinio parko ir Viešvilės valstybinio rezervato įsteigimo“ (tarp steigimo tikslų – kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimas ir gamtos vertybių apsauga: saugoti Trakų ežeryno ekosistemas, biologinę įvairovę ir kraštovaizdžio stabilumą), tačiau 2026 m. nepateko į jame išskirtus draustinius. Veiksmų plano rengimo metu vyko ir TINP planavimo procesas (2023–2026 m.), kurio metu buvo numatyta Teritoriją prijungti prie būsimo Užutrakio kraštovaizdžio draustinio (Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinio ribas buvo numatyta išplėsti bei pakeisti draustinio pavadinimą). Todėl Veiksmų plano rengimo metu Teritorijoje galiojo Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo atitinkamos nuostatos, o taip pat galioja Aplinkos apsaugos įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymas, TINP planavimo schema, patvirtinta 1993-12-06 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 912 „Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemos patvirtinimo“.

Teritorija patenka į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų (SŽNS) *„Natūralios pievos ir ganyklos“* sluoksnį, kuris patvirtintas 2023 m. rugsėjo 21 d. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. V-93 *„Dėl natūralių pievų ir ganyklų, pelkių ir šaltinynų žemėlapių patvirtinimo“* ir sutampa su *6210 Stepinės pievos* buveine.

Teritorija, kurioje nustatyta *6210 Stepinė pieva,* yra laisvos valstybinės žemės fondo žemėje, kuri valdoma Nacionalinės žemės tarnybos (NŽT) prie Aplinkos ministerijos. Joje suformuotas žemės sklypas, kurį NŽT siekia perduoti, o Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija – perimti

valdyti, tvarkyti ir naudoti patikėjimo teise kaip kultūros paveldo objektų žemės sklypą. Tuo atveju, jei perėmimas iki planuojamų gamtotvarkos darbų nebus įvykęs, minėtiems darbams bus gautas NŽT arba valstybinę žemę patikėjimo teise valdančio juridinio asmens pritarimas.

Šiuo metu jokia žemės ūkio veikla teritorijoje nevykdoma. Teritorija apleista, apaugusi savaiminiais medžiais ir krūmais.

Žemės ūkio duomenų centro (toliau – ŽŪDC) prie Žemės ūkio ministerijos žemėlapyje *„EB svarbos buveinės pagal ekoschemas 2025-03-20“* nurodytas tik 0,08 ha pievos plotas, nors iki 2025 kovo mėn. buvo nurodomas 6,18 ha plotas: https://zuikvc.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=e079ee8a8d094a95ad2643b04717d20b

Šiame ŽŪDC žemėlapyje pievai nustatyti veiklos apribojimai:

1. *Draudžiama suarti ir persėti;*
2. *Draudžiama sausinti;*
3. *Nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti, nekalkinti;*
4. *Šienavimą pradėti ne anksčiau kaip einamųjų metų birželio 20 d.;*
5. *Šienavimą ir žolės surinkimą į krūvas (ar susukimą į rulonus) baigti iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;*
6. *Pievose žolę išvežti iki einamųjų metų spalio 1 d., šlapynėse-iki kitų metų kovo 1 d.;*
7. *Šienaujant palikti 20-30 proc. nešienauto ploto. Vienoje vietoje nešienautas plotas negali viršyti 2 ha, nešienauto ploto vieta keičiama kasmet;*
8. *Nesmulkinti ir nepaskleisti nušienautos žolės;*
9. *Ganyti ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha.*

Teritorija yra ne miško žemėje, miškų ūkio veikla joje nevykdoma. Teritorija rekreacijai nenaudojama. Teritorija patenka į Lentvario medžiotojų būrelio plotus, planinės medžioklės joje nevykdomos.

Teritorijoje vandens telkinių nėra. Šiaurinis teritorijos pakraštys ribojasi su teritorija, kuriai nustatytos pelkių ir šaltinynų specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

Naudingųjų iškasenų gavyba ir kita gamtos išteklių naudojimo veikla teritorijoje nevykdoma.

I.3. Teritorijos tikslinės vertybės

Teritorijoje aptinkama Europos Bendrijos svarbos buveinė – ***6210 Stepinės pievos*** TINP inventorizuota 2012 metais, įgyvendinant Aplinkos ministerijos projektą „Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizavimas, palankios apsaugos būklės kriterijų nustatymas ir monitoringo sistemos sukūrimas“. Buveinės inventorizavimo duomenys saugomi *Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių erdvinių duomenų rinkinyje* (BIGIS). Projekto metu inventorizuotas 6,068 ha geros būklės pievos plotas, kurio 1 proc. buvo padengtas medžiais, 5 proc. - krūmais, o likęs plotas padengtas žoliniais augalais. Inventorizavimo metu užaugimas medžiais ir krūmais įvardintas kaip grėsmė buveinei. Grėsmė buvo reali, užaugimas sumedėjusiais augalais kasmet didėjo, o 2025 metais medžiai ir krūmai dengė daugiau kaip 30 proc. pievos ploto.

Gerai buveinės būklei atkurti būtina atlikti gamtotvarkos darbus: pašalinti dalį sumedėjusios augalijos, kasmet nupjauti žolę kartu su sumedėjusių augalų atžalomis ir pašalinti biomasę ir taip neleisti vėl įsigalėti. Turi būti paliekama 20-30 proc. nenupjautos žolės ploto vis kitoje vietoje. Žolės pjovimo alternatyva – ekstensyvus ganymas (ne intensyvesnis kaip 0,3 SG/ha), prieš tai turi būti pašalinta sumedėjusi augmenija.

Žolinės augmenijos kitimas po inventorizavimo fiksuotas nebuvo. 2025 metų vasarą, vizualiai vertinant, stebėtas pakankamas dominuojančių ir kitų buveinėms *6210 Stepinės pievos* būdingų rūšių skaičius, leidžia tikėtis sėkmingo buveinės atkūrimo, o suplanuoti gamtotvarkos darbai – jos išsaugojimo. Prieš pradedant gamtotvarkos darbus, bus iš naujo įvertinta stepinės pievos augalų rūšinė sudėtis ir gausumas.

Pievos teritorijoje rastos dvi saugomos augalų rūšys, įrašytos į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 patvirtintą Lietuvos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą (toliau – Lietuvos saugomų rūšių sąrašas, trumpinys – SRS): melsvasis gencijonas *(Gentiana cruciata) ir* pievinis auksveitis *(Seseli annuum).*

1 lentelė. Teritorijos tikslinės vertybės

Europos Bendrijos svarbos buveinės tipo kodas ir pavadinimas/saugomos rūšies pavadinimas	**Apsaugos statusas**	**Nustatymo/ registravimo metai**	**Būklė 2025 m.**	**Pastabos**
6210 Stepinės pievos	BD I	2012	Bloga	Daugiau kaip 30 proc. buveinės ploto dengia sumedėjusi augmenija
melsvasis gencijonas *(Gentiana cruciata)*	LC	1997	Neaptiktas	Rūšis stelbiama sumedėjusios augmenijos
pievinis auksveitis *(Seseli annuum)*	EN	1996	Patenkinama	

Melsvasis gencijonas *(Gentiana cruciata)* – apsaugos kategorija LC (nekeliantys susirūpinimo taksonai – plačiai paplitusios ir gausiai aptinkamos rūšys). Vienas stambus žydintis keras pirmą kartą aptiktas 1997 metais, atvirame eroduotame šlaite su nesusivėrusia žoline augmenija. 2012 m. augalas fiksuotas toje pačioje vietoje, stepinės pievos bendrijoje. Vėliau, tikrinant radavietę, augalas stebėtas krūmai užaugančioje pievoje. Paskutinį kartą stebėtas 2021 m. ir vėliau nebeaptiktas.

Pievinis auksveitis *(Seseli annuum)* – apsaugos kategorija – EN (grėsmingos būklės taksonai – yra labai didelė taksono išnykimo gamtoje tikimybė). 11 žydinčių augalų pievos teritorijoje pirmą kartą aptikta 1996 m., smėlingame dirvožemyje, su sausoms vietoms būdinga negausia žoline augmenija. 2012 m. fiksuoti 9 žydintys augalai toje pačioje vietoje, stepinės pievos bendrijoje. Iki 2025 m. atvirose, sumedėjusia augmenija neapaugusiose vietose kasmet aptinkami žydintys ir vegetatyviniai individai. Po pievos pakraščiu einančio keliuko rekonstrukcijos 2017 m. suformuotame žvyro kelkraštyje žydėjo daugiau kaip 200 pievinio auksveičio individų. Kelkraščiui apaugant, augalų sumažėjo iki keliolikos. Didžiausia grėsmė kyla dėl to, kad labai ribotas rūšies paplitimas šalyje sutampa su urbanizuotomis ir toliau urbanizuojamomis teritorijomis (Vilniaus, Trakų apyl.). Apleistos natūralios pievos, užželiančios krūmais, taip pat kaip ir apsodinamos mišku, tampa netinkamomis pieviniam auksveičiui augti, todėl mažėja natūralių augaviečių plotai ir kokybė. Todėl būtina išsaugoti likusias natūralias augavietes, taikant gamtotvarkos priemones.

Su minėtomis augalų rūšimis siejamos saugomos drugių rūšys gencijoninis melsvys (*Maculinea alcon*) ir machaonas *(Papilio machaon).* Entomologiniai tyrimai teritorijoje atlikti nebuvo, radaviečių planuojamoje tvarkyti pievoje nenustatyta. Tačiau machaonai *(Papilio machaon)* neretai stebimi aplinkinėse teritorijose. Minta įvairių augalų nektaru, o patelės

kiaušinėlius deda ant salierinių augalų, tokių kaip paprastosios morkos, krapai, garšvos, kmynai, mažosios ožiažolės ar pelkiniai saliavai. Retais atvejais kiaušinėlių galima rasti ir ant rūtų. Pagrindinės grėsmės machaonui kyla dėl buveinių praradimo: pievų užžėlimo krūmais ir medžiais, jų suarimo ar užsodinimo miškais, pavasarinio žolės deginimo bei pesticidų naudojimo. Siekiant išsaugoti šią rūšį, svarbu natūraliose buveinėse šalinti krūmus ir medžius, užtikrinti tinkamą pievų priežiūrą – ekstensyviai ganyti arba šienauti. Taip pat rekomenduojama žolės pjovimą organizuoti taip, kad bent dalis (20-30 proc.) tų pačių pievų plotų būtų tvarkomi tik kas antrus metus, taip išlaikant drugiams būtiną ekologinę pusiausvyrą.

Todėl pievos atkūrimas ir palaikymas būtų svarbus ir saugomoms vabzdžių rūšims. Atlikus gamtotvarkos darbus ir atsikūrus stepinės pievos buveinei, bus prasminga atlikti entomologinius tyrimus, ieškant jau minėtų ir kitų retų, stepinių pievų bendrijoms būdingų ir saugomų vabzdžių rūšių.

Tvarkyti planuojamoje teritorijoje aptinkamos invazinės augalų rūšys: **gausialapis lubinas** *(Lupinus polyphyllus)* ir **vienametė šiušelė** *(Erigeron annuus).*

Invazinių rūšių augalai aptinkami negausiai, sąžalynų nesudaro. Išnaikinti vienametei šiušelei turėtų pakakti šienavimo arba ganymo, sunaikinant vegetatyvinius augalus, kol jie nesubrandino sėklų. Jei tokių priemonių nepakaks išnaikinti lubinui, planuojama organizuoti lubinų iškasimo su šaknimis (kastuvais, rankiniu būdu, nenaudojant technikos) ir išgabenimo iš pievos darbus, šiai gamtotvarkos veiklai pasitelkiant savanorius. Pievos sutvarkymas ir nuolatinis palaikymas taptų prevencija invazinių rūšių plitimui tvarkomame plote ir aplinkinėse teritorijose.

2 lentelė. Teritorijoje rastos invazinės augalų rūšys

Invazinės rūšies pavadinimas	**Radavietės koordinatės (LKS94)**	**Augalų gausumas teritorijoje**
Gausialapis lubinas *(Lupinus polyphyllus)*	561374.43 6059159.81, 561374.41 6059159.62, 561374.36 6059159.43, 561374.26 6059159.26, 561374.14 6059159.1, 561373.99 6059158.98, 561373.81 6059158.89, 561373.63 6059158.83, 561373.43 6059158.81, 561373.24 6059158.83, 561373.05 6059158.89, 561372.88 6059158.98, 561372.72 6059159.1, 561372.6 6059159.26, 561372.51 6059159.43, 561372.45 6059159.62, 561372.43 6059159.81, 561372.45 6059160.01, 561372.51 6059160.19, 561372.6 6059160.37, 561372.72 6059160.52, 561372.88 6059160.64, 561373.05 6059160.74, 561373.24 6059160.79, 561373.43 6059160.81, 561373.63 6059160.79, 561373.81 6059160.74, 561373.99 6059160.64, 561374.14 6059160.52, 561374.26 6059160.37, 561374.36 6059160.19, 561374.41 6059160.01, 561374.43 6059159.81	Pasitaiko tik pavienių individų, jie užima 0,1% buveinės ploto.
Vienametė šiušelė *(Erigeron annuus)*	561374.43 6059159.81, 561374.41 6059159.62, 561374.36 6059159.43, 561374.26 6059159.26, 561374.14 6059159.1, 561373.99 6059158.98, 561373.81 6059158.89, 561373.63 6059158.83, 561373.43 6059158.81, 561373.24 6059158.83, 561373.05 6059158.89, 561372.88 6059158.98, 561372.72 6059159.1, 561372.6 6059159.26, 561372.51 6059159.43, 561372.45 6059159.62, 561372.43 6059159.81, 561372.45 6059160.01, 561372.51 6059160.19, 561372.6 6059160.37, 561372.72 6059160.52, 561372.88 6059160.64, 561373.05 6059160.74, 561373.24 6059160.79, 561373.43 6059160.81, 561373.63 6059160.79, 561373.81 6059160.74, 561373.99 6059160.64, 561374.14 6059160.52, 561374.26 6059160.37, 561374.36 6059160.19, 561374.41 6059160.01, 561374.43 6059159.81	Pasitaiko tik pavienių individų, jie užima mažiau nei 0,1% buveinės ploto. Aptinkamas su keliu besiribojančioje pievos dalyje.

II. PAGRINDŽIAMOJI DALIS

I.4. Gamtosaugos problemų aprašymas

Nevykdant Teritorijoje ūkinės veiklos, pieva užauga savaiminiais medžiais ir krūmais. Nyksta EB svarbos natūrali buveinė *6210 Stepinės pievos*. Besikeičiančios sąlygos tampa nepalankios ir šviesamėgėms Saugomų rūšių sąrašo rūšims – melsvajam gencijonui *(Gentiana cruciata)* ir pieviniam auksveičiui *(Seseli annuum)*. Plintantys sumedėję augalai užpavėsina augavietes ir išstumia žolinius augalus. Taip pat plinta invazinės augalų rūšys, konkuruodamos su vietinėmis

augalų rūšimis ir keisdamos buveinės struktūrą. Saugomos teritorijos kraštovaizdis netenka vaizdingo atviros erdvės komponento.

Pievos buveinei palaikyti būtinas nuolatinis tvarkymas: sumedėjusios ir žolinės augmenijos pjovimas, surinkimas ir pašalinimas iš pievos teritorijos. Pirmaisiais tvarkymo metais būtų nupjaunama ir pašalinama sumedėjusi augmenija visame pievos plote, o žolinė augmenija pjaunama, paliekant 30 proc. nešienaujamo ploto. Sekančiais metais pjaunama ir renkama tik žolinė augmenija (kartu su pirmametėmis sumedėjusių augalų atžalomis), paliekant apie 30 proc. nenupjauto ploto. Nenupjautos žolės plotas kasmet paliekamas vis kitoje vietoje, taip leidžiant subrandinti sėklas vėlai žydinčioms augalų rūšims ir sudarant sąlygas įsikurti saugomų rūšių sąrašo vabzdžiams.

Atliekant darbų rinkos analizę, paaiškėjo, kad problemiškiausia gamtotvarkos darbų dalis – nupjautos žolės surinkimas ir pašalinimas. Augmenijos pjovimo darbus atliekantys rangovai arba išvis nesiima nupjautos žolės surinkimo, arba paslaugą įvertina neproporcingai brangiai (3 lentelė). Rangovų siūloma praktika – žolės pjovimas, mulčiuojant vietoje, yra netinkama buveinei atkurti ir išsaugoti, kadangi prieštarauja ŽŪDC žemėlapyje pievai nustatytam veiklos apribojimui: *„Nesmulkinti ir nepaskleisti nušienautos žolės“* ir Europos Bendrijos svarbos buveinės apsaugos poreikiams. Tokiu būdu būtų didinama dirvožemio eutrofikacija, dėl kurios įsigalėtų nepageidaujamos nitrofilinės augalų rūšys.

3 lentelė. Teritorijos tvarkymui reikalingos lėšos pirmaisiais Veiksmų plano vykdymo metais

Eil. Nr.	**Darbų pavadinimas**	**Mato vnt.**	**Kaina eurais už vnt.**	**Darbų apimtis (ha)**	**Reikalingos lėšos eurais**
1.	Sumedėjusios augmenijos iškirtimas, surinkimas ir išgabenimas	ha	400,00	6	2400,00
2.	Žolinės augmenijos nupjovimas	ha	726,00	4,2	3049,00
3.	Žolinės augmenijos surinkimas	ha	1452,00	4,2	6098,00
4.	Žolinės augmenijos pašalinimas	ha	400,00	4,2	1680,00
				Viso:	**13227,00**

Alternatyva kasmetiniam augmenijos pjovimui ir šalinimui būtų nuolatinis ekstensyvus ganymas vegetacijos sezono metu. Tuomet iškirsti sumedėjusią augmeniją ir nušienauti pievą, pašalinant nupjautą žolę, tektų tik pirmaisiais metais, prieš pradedant ganymą. Ganymą organizuotų viešąjį pirkimą laimėjęs ar su TINP direkcija bendradarbiaujantis asmuo, įrengiant veiklai būtinus aptvarus. Reikalingų aptvėrimo ir kitų infrastruktūros priemonių kiekis ir specifikacijos būtų nustatytos priklausomai nuo ganomo ploto ir ganomų gyvulių kiekio bei rūšies.

I.5. Veiksmų plano tikslas ir uždaviniai

2.2.1. Veiksmų plano tikslas: atkurti ir išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralią buveinę *6210 Stepinės pievos* ne mažiau kaip 6 ha plote, kartu sudarant galimybes atkurti ir išsaugoti saugomas augalų rūšis – melsvąjį gencijoną ir pievinį auksveitį bei įsikurti saugomoms drugių rūšims – gencijoniniam melsviui ir machaonui.

2.2.2. Veiksmų plano uždaviniai:

2.2.2.1. Atkurti ir išsaugoti palankią buveinės *6210 Stepinės pievos* ir saugomų augalų rūšių būklę, kartu sudarant galimybes įsikurti saugomoms drugių rūšims;

2.2.2.2. Stebėti taikytų Veiksmų plano priemonių poveikį *6210 Stepinės pievos* buveinės ir saugomų rūšių būklei;

2.2.2.3. Informuoti visuomenę apie saugomas Teritorijos gamtos vertybes ir jų apsaugos poreikius.

2.2.3. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas pateiktas 4 lentelėje.

4 lentelė. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas

Uždavinys	**Priemonė**	**Atsakingas subjektas**	**Įgyvendinimo laikotarpis**	**Tvarkomas plotas**	**Planuojamas pasiekti pokytis**	**Bendras lėšų poreikis, eurais**
1. Atkurti ir išsaugoti palankią buveinės *6210 Stepinės pievos* ir saugomų augalų rūšių būklę, kartu sudarant galimybes įsikurti saugomoms drugių rūšims	1.1. Organizuoti sumedėjusios augmenijos pjovimą ir pašalinimą	Viešąjį pirkimą laimėjęs/ su TINP direkcija bendradarbiaujantis asmuo	2026 m lapkričio mėn.	6 ha (visas pievos plotas)	Atkurta stepinė pieva 6 ha plote su ne didesniu kaip 5 proc. sumedėjusių augalų padengimu	2 400,00
	1.2. Organizuoti žolės su sumedėjusios augalijos atžalomis pjovimą ir pašalinimą ir/arba ganymą	Viešąjį pirkimą laimėjęs/ su TINP direkcija bendradarbiaujantis asmuo	2026 –2035 m. kasmet, liepos-rugsėjo mėn.	4,2 ha (70 proc. pievos ploto)	Atkurta stepinė pieva 6 ha plote su ne didesniu kaip 5 proc. sumedėjusių augalų padengimu	108 270,00
2. Stebėti taikytų Veiksmų plano priemonių poveikį *6210 Stepinės pievos* buveinės ir saugomų rūšių būklei.	2.1. Stebėti pievos augalų rūšinę įvairovę ir gausumą, buveinės būklę.	TINP direkcija	2026 – 2035 m birželio-liepos mėn. (prieš žolės pjovimą).	6 ha (visas pievos plotas)	Stebėta ir fiksuota pievos būklė ir jos rūšinės sudėties kitimas	0,00
	2.2. Organizuoti teritorijos entomologinius tyrimus	TINP direkcijos samdomas specialistas	2029 – 2030 m. kasmet	6 ha (visas pievos plotas)	Ištirta pievoje aptinkamų vabzdžių įvairovė, ataskaita pateikta TINP direkcijai, pagal poreikį duomenys panaudoti	3 000,00

					Veiksmų plano patikslinimui	
3. Informuoti visuomenę apie saugomas Teritorijos gamtos vertybes ir jų apsaugos poreikius	3.1. Skelbti informaciją TINP internetinėse svetainėse ir socialiniuose tinkluose apie pievos biologines vertybes ir atliekamus gamtotvarkos darbus.	TINP direkcija	2026 – 2030 m. kasmet		Kasmet TINP svetainėse ir socialiniuose tinkluose paskelbta informacija, visuomenė informuota apie pievos biologines vertybes ir vykdomus gamtotvarkos darbus	0,00
	3.2. Organizuoti informacinio stendo įrengimą apie pievos biologinę įvairovę, apsaugos poreikius ir jos atkūrimą.	TINP direkcija	2030 m.		Įrengtas informacinis stendas, Teritorijos lankytojai informuoti apie teritorijos vertybes ir jų apsaugos poreikius	2000,00

2.2.3.1. Veiksmų plano priemonių aprašymas

1 uždavinys. Atkurti ir išsaugoti palankią buveinės *6210 Stepinės pievos* ir saugomų augalų rūšių būklę, kartu sudarant galimybes įsikurti saugomoms drugių rūšims.

1.1. priemonė. Organizuoti sumedėjusios augmenijos pjovimą ir pašalinimą.

Teritoriją sudaro vienas 6 ha dydžio tvarkymo plotas, esantis laisvo valstybinio žemės fondo žemėje. Pasibaigus Veiksmų plano rengimo metu vykstančiam sklypų formavimo ir perdavimo procesui, bus įvardinti žemės ūkio naudmenų plotai.

Pievos buveinei palaikyti būtinas nuolatinis tvarkymas: sumedėjusios ir žolinės augmenijos pjovimas, surinkimas ir pašalinimas iš pievos teritorijos. Pirmaisiais tvarkymo metais nupjaunama ir pašalinama sumedėjusi augmenija visame pievos plote. Siekiant kaip gamtotvarkos priemonę taikyti gyvulių ganymą ir remiantis „Lietuvos aplinkosauginių ūkių asociacijos“ (LAŪA) rekomendacijomis, pievos teritorijoje paliekami stambesni pavieniai medžiai arba medžių gojeliai, kurie yra būtini ganomiems gyvuliams pasislėpti nuo kaitrios saulės ir kraujasiurbių vabzdžių. Sumedėjusios augmenijos pjovimo darbai negali būti atliekami paukščių perėjimo metu: nuo kovo 15 d. iki liepos 31 d. Nupjauti medžiai ir krūmai surenkami ir laikinai sandėliuojami pievos pakraštyje, šalia su pieva besiribojančio kelio, ir iki metų pabaigos išvežami. Sumedėjusi augalija gali būti vietoje smulkinama biokurui, kuris iškart išgabenamas. Siekiant nepažeisti pievos paviršiaus ir išvengti jo užteršimo medžių drožlėmis, smulkinimo darbai turi būti atliekami ant su

pieva besiribojančio kelio. Su pieva besiribojantis kelias leis smulkinti, pasikrauti ir išvežti nupjautą medieną, nevažiuojant sunkiasvorei technikai į pievą ir nepažeidžiant jos paviršiaus. Pjaunama tik pirmaisiais Veiksmų plano įgyvendinimo metais, rugsėjo-lapkričio mėn. Prieš pjaunant, medžių diametrai bus įvertinti, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206 *„Dėl kriterijų, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniems želdiniams, patvirtinimo“* patvirtintais kriterijais ir nustatyta tvarka gauti Trakų rajono savivaldybės želdynų komisijos leidimai saugotinų medžių šalinimui (jei jų prireiktų, nes stambesnius medžius planuojama palikti ganomų gyvulių pavėsiui).

1.2. priemonė. Organizuoti žolės su sumedėjusios augalijos atžalomis pjovimą ir pašalinimą ir/arba ganymą.

Žolė kasmet pjaunama ir renkama 70 proc. pievos ploto, paliekant 30 proc. nešienaujamo ploto. Nešienaujamas plotas kasmet paliekamas vis kitoje vietoje. Tai sudarys galimybę subręsti ir išsibarstyti vėlai žydinčių augalų sėkloms bei įsikurti ir vystytis su pievos augalais susijusiems saugomų rūšių vabzdžiams. Kartu su žole kaskart bus nupjaunamos ir pašalinamos pirmametės sumedėjusių augalų atžalos. Žolės pjovimas ir surinkimas atliekamas liepos-rugpjūčio mėnesiais. Galutinis nupjautos žolės surinkimo terminas – iki rugsėjo 1d. Surinkta žolė sandėliuojama pievos pakraštyje, greta su pieva besiribojančio kelio, išgabenama iš pievos teritorijos iki spalio 1d.

Kaip alternatyvą brangiam žolės pjovimui, surinkimui ir pašalinimui, bus siekiama pradėti ekstensyvų gyvulių ganymą, laikantis ŽŪDC nustatytų reikalavimų: g*anyti ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha.* Šiuo tikslu TINP direkcija ieško ūkininko, kuris, bendradarbiaudamas su direkcija, vykdytų gyvulių ganymą. Priklausomai nuo ganomų gyvulių rūšių, pievos pakraščiuose bus įrengiamas aptvaras ir ganymui reikalinga infrastruktūra. Jos specifikacija ir ganomų gyvulių rūšys paaiškės TINP direkcijai suradus ūkininką ir pasirašius su juo bendradarbiavimo sutartį.

2 uždavinys. Stebėti taikytų Veiksmų plano priemonių poveikį *6210 Stepinės pievos* buveinės ir saugomų rūšių būklei.

2.1. priemonė. Reguliariai stebėti pievos augalų rūšinę įvairovę ir gausumą, buveinės būklę.

Kiekvienais Veiksmų plano vykdymo metais birželio-liepos mėn., iki žolės šienavimo (arba ganymo metu) TINP specialistai įvertins pievos augalų bendrijos rūšinę įvairovę ir gausumą, taip pat atkuriamos buveinės būklę pagal EB svarbos natūralių buveinių inventorizavimo metodikas. Remiantis stebėjimų rezultatais, jei bus nustatytas poreikis, galės būti koreguojamos veiksmų plane numatytos priemonės. Surinkti stebėjimų duomenys bus užfiksuoti BIOMON duomenų bazėje, taip pat saugomi TINP direkcijoje ir naudojami gyventojų ekologiniam švietimui bei Užutrakio dvaro sodybos lankytojų edukavimui.

2.2. priemonė. Organizuoti Teritorijos entomologinius tyrimus.

Atsikuriant natūraliai *6210 Stepinės pievos* buveinei, ketvirtais-penktais Veiksmų plano vykdymo metais, Teritorijoje bus atliekami entomologiniai tyrimai, siekiant patikrinti saugomų drugių rūšių gencijoninio melsvio ir machaono įsikūrimą pievos buveinėje. Entomologinių tyrimų metu taip pat bus tiriami kiti Teritorijoje randami, pievų buveinėms būdingi vabzdžiai. Tyrimus atliks TINP direkcijos samdomas specialistas entomologas.

Surinkti tyrimų duomenys bus užfiksuoti BIOMON duomenų bazėje, taip pat saugomi TINP direkcijoje ir naudojami gyventojų ekologiniam švietimui bei Užutrakio dvaro sodybos lankytojų edukavimui.

3. uždavinys. Informuoti visuomenę apie saugomas Teritorijos gamtos vertybes ir jų apsaugos poreikius.

3.1 priemonė. Skelbti informaciją TINP internetinėse svetainėse ir socialiniuose tinkluose apie pievos biologines vertybes, jų apsaugos poreikius ir atliekamus gamtotvarkos darbus.

Informacija apie Teritorijoje vykdomus gamtotvarkos darbus ir jų rezultatus, atliekamus tyrimus ir jų metu rastas vertybes, jų apsaugos poreikius, apie pievos buveinės atkūrimą ir jos reikšmę saugomos teritorijos biologinei įvairovei bus periodiškai skelbiama TINP direkcijos internetinėse svetainėse ir socialiniuose tinkluose, o esant galimybei – ir kitose informacinėse priemonėse. Tikslas – ne tik informuoti TINP lankytojus ir gyventojus apie natūralių buveinių svarbą, bet ir skatinti ekologinį ūkininkavimą TINP teritorijoje ir už jos ribų.

3.2 priemonė. Organizuoti informacinio stendo įrengimą apie pievos biologinę įvairovę, apsaugos poreikius ir jos atkūrimą.

Penktaisiais Veiksmų plano vykdymo metais Teritorijos pakraštyje, prie greta einančio kelio, planuojama įrengti informacinį stendą apie teritorijoje atliktus ir atliekamus gamtotvarkos darbus ir jų rezultatus, apie atkuriamos pievos botanines ir entomologines vertybes, apie pievų buveinių svarbą biologinei įvairovei.

Visos priemonės įgyvendinamos laikantis aktualių teisės aktų reikalavimų.

2.2.4. Veiksmų plano įgyvendinimui reikalingos lėšos

Veiksmų plano įgyvendinimui reikalingų lėšų skaičiavimai artimiausiems penkeriems metams pateikiami 5 lentelėje. Įvertinus pirmųjų penkerių metų gamtotvarkos darbų rezultatus ir atsižvelgus į atliktų tyrimų duomenis, bus numatyti būtini darbai ir jiems reikalingos lėšos likusiems penkiems metams.

5 lentelė. Veiksmų plano įgyvendinimui reikalingos lėšos pirmiesiems penkeriems metams

Eil. Nr.	Darbų pavadinimas	Mato vnt.	Kaina eurais už vnt.	Darbų apimtis	Įgyvendinimo metai	Reikalingos lėšos eurais
1.	Sumedėjusios augmenijos iškirtimas, surinkimas ir išgabenimas	ha	400,00	6 ha	2026	2400,00
2.	Žolinės augmenijos nupjovimas, surinkimas ir išgabenimas	ha	2578,00	4,2 ha	2026	10827,00
				4,2 ha	2027	10827,00
				4,2 ha	2028	10827,00
				4,2 ha	2029	10827,00
				4,2 ha	2030	10827,00
3.	Entomologinių tyrimų atlikimas	Vnt.	1500,00	1	2029	1500,00
				1	2030	1500,00
4.	Informacinio stendo įrengimas	Vnt.	2000,00	1	2030	2000,00

					Viso:	**61535,00**

Planuojamiems gamtotvarkos darbams atlikti gali būti naudojamos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos ir (ar) kitų šaltinių lėšos.

III. BAIGIAMOJI DALIS

3.1. Už veiksmų plano priemonių įgyvendinimą, dokumento įgyvendinimo koordinavimą ir peržiūrą atsakingos institucijos ir jų funkcijos.

Už Veiksmų plano visų priemonių įgyvendinimo organizavimą, gamtotvarkos darbų koordinavimą ir priežiūrą atsakinga TINP direkcija. Už atliekamų darbų kokybę ir saugumą atsako viešąjį pirkimą laimėjęs ir darbus vykdantis asmuo. Organizuodama 1.1., 1.2., 2.2. priemonių, susijusių su sumedėjusios augalijos, jos atžalų bei žolinės augalijos pjovimu bei pašalinimu, entomologinių tyrimų Teritorijoje atlikimu, įgyvendinimą, ieško rangovų joms atlikti, o Veiksmų plano 1.2. priemonės alternatyvos (ganymo) įgyvendinimą – siekia bendradarbiauti su vietos ūkininkais, šiuo tikslu sudaro susitarimus/sutartis.

3.2. Veiksmų plano įgyvendinimo stebėsenos ir rezultatų vertinimo tvarka

Už Veiksmų plano įgyvendinimo stebėseną, peržiūrą ir tikslinimą atsako TINP direkcija, kuri vertina EB svarbos natūralios buveinės, saugomų rūšių būklę, Veiksmų plano priemonių efektyvumą. TINP direkcija įveda informaciją apie įgyvendintas gamtotvarkos priemones į Biologinės įvairovės informacinės sistemos (toliau – BĮIS) gamtotvarkos modulį (https://gamtotvarka.biip.lt/)

TINP direkcija yra atsakinga už Teritorijos vertybių: 6210 Stepinės pievos, pievinio auksveičio, melsvojo gencijono būklės, saugomų drugių – gencijoninio melsvio ir machaono buvimo teritorijoje ir būklės stebėseną, taip pat atliktų gamtotvarkos darbų, jų apimčių, kt. veiksnių poveikio joms stebėseną. Šiuo tikslu Veiksmų plano vykdymo laikotarpiu, kiekvienais metais prieš žolės nupjovimą ir pašalinimą, TINP direkcija stebi ir registruoja pievos augalų rūšių įvairovę ir jų gausumą, atliktus gamtotvarkos darbus, jų apimtis, bet kokių gamtos jėgų ar antropogeninį poveikį pievos buveinei ir rūšims. Stebėjimų duomenys saugomi TINP direkcijoje, naudojami visuomenės informavimui ir švietimui bei ekologinio ūkininkavimo skatinimui. Taip pat, informacija apie numatytų priemonių įgyvendinimą, saugomų gamtos vertybių būklės stebėsenos duomenis ar kiti svarbūs duomenys skelbiami BĮIS.

Taip pat, įgyvendinant Veiksmų planą turi būti stebimi ir Teritorijoje aptinkamų invazinių augalų rūšių (gausialapių lubinų, vienametės šiušelės) gausos pokyčiai. Informacija renkama jų radavietėse.

Remiantis stebėjimų metu surinktais duomenimis Veiksmų planas turi būti peržiūrimas ne vėliau kaip po penkerių metų po patvirtinimo ir parengiama jo peržiūros ataskaita pagal Apraše pateiktas rekomendacijas. Kitos peržiūrų ataskaitos rengiamos ne rečiau kaip kas 5 metus. Veiksmų planas gali būti peržiūrimas ar tikslinamas ir dažniau nei kas penkerius metus, jeigu atsiranda naujų aplinkybių, kurios nevertintos plano rengimo metu, pradeda blogėti EB svarbos natūralių buveinių būklė, mažėja saugomų rūšių populiacija arba randama efektyvesnių būdų užtikrinti palankią jų apsaugos būklę. Už Veiksmų plano peržiūrėjimą, jo peržiūros ataskaitos (toliau – Ataskaita) parengimą atsakinga TINP direkcija.

Jei įgyvendinant patvirtinto Veiksmų plano dokumentų priemones ir vykdant jų įgyvendinimo stebėseną paaiškėja naujų arba nenumatytų aplinkybių, trukdančių įgyvendinti priemones ar kitaip

siekti tikslų arba pagrindžiančių būtinybę keisti priemones ar tikslus, Veiksmų planas gali būti keičiamas prieš tai jį peržiūrėjus ir parengus Ataskaitą. Veiksmų plano pakeitimą inicijuoja TINP direkcija, kuri šiuo tikslu kreipiasi į jį patvirtinusią instituciją ir, gavusi pritarimą, vykdo tikslinimą, viešinimą, derinimą taip, kaip numatyta „Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos apraše“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. D1-180 „Dėl saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Veiksmų plano tikslinimą gali inicijuoti ir kiti asmenys, kurie šiuo tikslu kreipiasi į TINP direkciją.

TINP direkcijos internetiniame puslapyje ir socialinėse paskyrose periodiškai bus talpinama informacija apie pievoje atliekamus gamtotvarkos darbus, jų atlikimo tikslus ir rezultatus.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 188683671, J.Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, Lietuva
Dokumento pavadinimas (antraštė)	ĮSAKYMAS DĖL STEPINĖS PIEVOS TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE 2026-2035 METŲ ATKŪRIMO IR IŠSAUGOJIMO VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-11-10 Nr. ĮV-836
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lukas Alsys, Kultūros ministras, Ministro kabinetas
Sertifikatas išduotas	LUKAS ALSYS, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-11-10 11:44:14 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-11-10 11:44:26 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	MD CA, Migracijos departamentas prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2026-07-14 09:00:56 – 2030-07-13 09:00:56
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.5
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-11-10 16:17:44)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-11-10 16:17:44 DBSIS